

UITBOUW NATUURGEBIEDEN ALS MOTOR VOOR UITBOUW

Bij het opmaken van de balans bij de start van onze campagne **'Robuuste valleisystemen'**, zien we dat Natuurpunt Oost-Brabant werkelijk het verschil maakte en nog steeds maakt op het terrein in de valleien. Gedurende jaren hebben onze vrijwilligers zich tomeloos ingezet voor de verwerving en het beheer van natuurgebieden, en zo van onderuit stap voor stap concrete resultaten geboekt voor het duurzame behoud van natuur. Deze realisaties zijn zonder meer een hefboom voor de versterking van de valleisystemen in de toekomst. Vele van deze realisaties hebben daarenboven een grote symbool- of precedentswaarde. We mogen fier zijn. Maar we zijn ook dankbaar dat zoveel vrijwilligers en leden meegewerkt hebben aan het verwerven van deze natuurgebieden door hun jaarlijkse giften voor de restfinanciering.

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de valleisystemen die we in de campagne **'Robuuste Valleisystemen'** in de kijker willen zetten.

De Groene Vallei

Het project De Groene Vallei levert nu reeds een voorbeeld van hoe een robuust valleisysteem het verschil kan uitmaken in de verstedelijkte regio tussen Leuven, Brussel en Mechelen. Het verhoogt de belevingswaarde en draagt bij aan de soortenrijkdom

met gebieden als de Molenbeekvallei, Silsombos, Torfbroek, Rottebos en nog vele anderen.

Op zondag 3 juni 2018 zal in de Groene Vallei met zijn bezoekerscentrum ook de **Walk for Nature** doorgaan.

Torfbroek, parel in De Groene Vallei. Foto NP Kampenhout

W ROBUUSTE VALLEISYSTEMEN

De Dijlevallei ten noorden van Leuven

Van Wijgmaalbroek tot Pikhakendonk in Boortmeerbeek is de laatste jaren werk gemaakt van de uitbouw van natuurgebieden. Op 27 augustus organiseerde Natuurpunt Boortmeerbeek i.s.m. Prof. Gert Verstraeten een succesrijk publieksevenement om het geomorfologische en het natuurbelang van de Dijlevallei ten noorden van Leuven onder de aandacht te brengen. Het is duidelijk dat we op dit elan verder willen ijveren voor de erkenning van deze unieke vallei als natuur- én erfgoedelement. De verdere uitbouw van beheerde natuurgebieden kan er alleszins voor zorgen dat deze waarden niet verloren gaan. Voor de fondsenwervingscampagne 2017 richten we onze aandacht speciaal op het gebied Pikhakendonk (project 9957) en zijn unieke stroomdalgraslanden van Europees belang met pimperl.

De Demervallei

Al sinds het ontstaan van Natuurpunt Oost-Brabant in 1972 focuste de vereniging op de Demervallei. De prille vereniging hield de grootschalige toeristische ontwikkelingen (Plan van Havre) tegen, daarna stond ze op de bres en maakte ze het verschil voor de realisatie van het Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Tezelfdertijd bouwde ze een complex van beheerde natuurgebieden uit van Diest tot Werchter, met o.m. de Demerbroeken, Achter Schoonhoven, Vorsdonkbroek, de Demerbeemden en delen van de vallei van de Laak. Samen vormen deze gebieden de sterkhouders voor de biodiversiteit en Europese natuur in de streek. Het lopende Life-project Hageland versterkt dit nog. Intussen is er door de overheid een visie ontwikkeld in het kader

van het Sigmaphan Demer. Dat is een hele stap vooruit. Het toont aan dat al die jaren vasthoudend investeren in een visie voor meer natuur en ruimte voor de rivier niet nutteloos waren. Tezelfdertijd realiseren we ons dat plannen maar plannen zijn en dat bij elke concrete realisatie op het terrein opnieuw overtuigingskracht, vasthoudendheid en inzet nodig is. Voor de fondsenwervingscampagne 2017 focussen we op het orchideeënparadijs Vorsdonkbroek (project 9915) waarvan de totstandkoming een mijlpaal betekende in de geschiedenis van onze regionale natuurbeschermingsbeweging.

Winterse overstroming in de Demerbroeken. Foto Kevin Feytons

Gevlekte orchis in de Hagelandse Vallei. Foto Kevin Feytons

De Hagelandse Vallei met de Winge en de Motte

Met het Dunbergbroek, het Walenbos, De Lubbeekse Spicht en andere natuurgebieden is al een flinke aanzet gegeven tot het vormen van natuurcomplexen in de vallei. Naar analogie met de Groene Vallei proberen we hier vanuit de Natuurpunt-afdelingen een project op te zetten rond de vallei als een robuust riviersysteem met ruimte voor natuur en natuurontwikkeling. Ook in deze vallei is er heel wat gerealiseerd in het kader van Life – Hageland.

Dijle als levende rivier door Leuven

Afdeling Leuven heeft sinds haar oprichting van de ‘Dijle levend door Leuven’ een speerpunt van haar werking gemaakt. De slagzin

‘Dijle levend door Leuven’ is ontegensprekelijk het geesteskind van Natuurpunt Leuven. Ze is er met acties voor een open en levende rivier voor op gekomen, en dit bij elke gelegenheid, bij elk ruimtelijk plan en elke ruimtelijke uitvoering. Een levende rivier door de stad en ruimte voor water en natuur zal meer dan ooit nodig zijn als klimaatbuffer en om de leefbaarheid van de stad te garanderen. Dat geldt evenzeer voor de Demer in Aarschot en Diest en de Gete in Tienen. Ze worden dan ook meegenomen in onze campagne ‘Robuuste riviersystemen’.

De Molenbeekvallei ten oosten van Leuven

Voor deze vallei heeft de stad Leuven samen met de gemeenten Bierbeek en Lubbeek en het Regionaal Landschap Dijleland een voorstel van strategisch ruimtelijk project uitgewerkt. Ook Natuurpunt Oost-Brabant heeft zich geëngageerd om aan dit project te participeren. We zien deze vallei als een samenhangend complex dat een aaneengesloten groene ader vormt waar natuur en extensief ruimtegebruik centraal staan als tegengewicht voor het steeds meer verstedelijkende landschap ten oosten van Leuven. Vanuit Natuurpunt is een belangrijke aanzet gegeven door de uitbouw van reservaten zoals het Koebos, Zwarte Bos en de beheerde gebieden in de Bierbeekse vallei. Ook in het Leuven gedeelte wordt gewerkt aan de uitbouw van beheerde Natuur-gebieden

De Velpevallei

De historische actie rond de Velpe (jaren 70-80 van vorige eeuw) staat symbool voor de werking van de toenmalige Regionale Vereniging Natuur en Landschap (nu Natuurpunt Oost-Brabant). Deze succesvolle actie tegen de aanbestede rechtstrekking van de Velpe van Opvelp tot Kortenaken schreef geschiedenis. Het was de hefboom om een einde te maken aan de systematische rechtstrekking van beken ten behoeve van de

Levende Dijle in Leuven. Foto NP Leuven

drainage van landbouwgronden om graslanden beter te kunnen omzetten naar akkers. Na nog een ruilverkaveling in de Velpevallei (Ruilverkaveling Vissenaken) te hebben doorstaan en weerstaan, is er intussen een netwerk van natuurgebieden uitgebouwd met o.m. de Snoekengracht, de Rozendaalbeekvallei, de Middenloop Velpevallei en de Paddepoel. Natuurpunt verwierf en beheert hier meer dan 120 ha natuurgebied. Niet onbelangrijk detail: terwijl in de oorspronkelijke plannen van de ruilverkaveling Vissenaken sprake was van een verplaatsing van het natuurgebied Paddepoel om de vallei te kunnen inrichten voor landbouw, ligt er nu na de ruilverkaveling in de middenloop van de Velpe een reservaat van 75 ha waarin een vernatting van de vallei werd doorgevoerd. Ook het Agentschap Natuur en Bos heeft in deze vallei prachtige realisaties.

De Hoegaardse valleien (Hoegaarden, Boutersem en Tienen)

De Hoegaardse valleien, nl. de vallei van de Schoorbroekbeek/Rosdel en die van de Mene-Jordaan, vormen diep ingesneden valleien in het agrarisch leemplateau. Ze hebben een hoge natuur- en landschappelijke waarde. Kalkrijke graslanden en soortenrijke graslanden die sinds begin deze eeuw in ontwikkeling konden gebracht worden, wisselen af met broekbossen en versterkte relictten van oude boskernen. Het natuurreservaat Rosdel lag in de ruilverkaveling Hoegaarden en de inzet van de vereniging voor dit gebied heeft geleid tot een vergroening van de ruilverkaveling in Vlaanderen. De Mene- en Jordaanvallei is deels gelegen in de ruilverkaveling Hoegaarden maar voor een nog groter gedeelte binnen de lopende ruilverkaveling Willebringen. Hier komt de vereniging op voor de uitbouw van een robuuste vallei en van de hellende valleiflanken als natuur(ontwikkelings)gebied. Met de sponsoractie 100op100 is dit jaar Mene-Jordaan in de kijker gezet. Op 22 april 2018 zullen we het project nog eens uitrollen met een publieksactiviteit en op terrein laten zien dat er ook in kleinere valleien mogelijkheden zijn om in te spelen op de campagne 'Robuuste valleisystemen'.

*De Laterbroeken in de winter, robuuste valleinatuur.
Foto Pieter-Jan Alles*

Getevallei van gewestgrens met Wallonië tot provinciegrens met Limburg

Natuurpunt is er de laatste jaren in geslaagd om de Getevallei in Vlaanderen op de agenda te zetten als robuust riviersysteem met grote kansen en mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Hier is er ruimte voor beheerde natuur, voor de waardevolle half cultuurlijke landschappen en levensgemeenschappen van soortenrijke graslanden met erfgoedwaarde. Daarnaast is er ook ruimte voor ontwikkeling van meer ruigere natuur met moerassen, moerassige ruigten en moerasbossen en voor eerder spontane ontwikkeling. En dit op een schaal die op vele andere plaatsen niet meer mogelijk is. In de Getevallei werd de laatste 20 jaar van Hoegaarden tot Geetbets een netwerk van natuurgebieden uitgebouwd: de Getebeemden met erfgoednatuur, het Tiens Broek en de Laterbroeken, Doysbroek en het provinciaal gebied Grote Gete, Viskot en Meertsheuvel, en in de Kleine Getevallei Het Vinne en het Klein Vinne. Hier heeft ook de provincie een aanzienlijke inspanning gedaan voor de uitbouw van Het Vinne en het provinciale project Grote Ge(k)te. Ten slotte is er het complex Betsbroek-Aronst Hoek in het uiterste oosten van de provincie waar Natuurpunt meer dan 360 ha natuurgebied verworven heeft in een grootse vallei met nog vele mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Voor deze fondscampagne zetten we terug in op het project 9414 Aronst Hoek. Dit is absoluut nodig want de uitbouw van zo'n groots complex in de meest dunbevolkte streek van de provincie, kan enkel als er ook voor de restfinanciering regionale solidariteit en ondersteuning komt.

Velpevallei ter hoogte van de Paddepoel (Bunsbeek). Foto Chris Wolfs

